

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Ilmailulaitoksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Ilmailulaitoksesta annettuun lakiin sisällytettäisiin asetuksenantovaltuus, jonka nojalla liikenneministeriö oikeutettaisiin päättämään Ilmailulaitoksen viranomaissuoritteiden maksuista. Valtuutussäännöksen siirtäminen asetuksesta

lakiin saattaisi tilanteen vastaamaan uuden perustuslain 80 §:ää ja mahdollistaisi tähänastisen käytännön jatkumisen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotettu muutos

Ilmailulaitos on liikenneministeriön hallinnonalalla toimiva valtion liikelaitos, jonka tehtävänä on tuottaa siviili- ja sotilasilmailun tarpeisiin lentoasema- ja lennonvarmistuspalveluja sekä kehittää niitä tukevia liiketoimintoja. Lisäksi Ilmailulaitos huolehtii yleisestä lentoturvallisuudesta, ilmailun viranomais-tehtävistä sekä eräistä ilmailuun liittyvistä kansainvälisistä tehtävistä. Ilmailulaitos saa rahoituksensa palvelujen käyttäjiltä perittävillä maksuilla. Ilmailulaitos toimii valtion budjettitalouden ulkopuolella ja päättää itsenäisesti toiminnastaan ja investoinneistaan palvelujen kysynnän ja asiakkaiden tarpeiden mukaisesti.

Ilmailulaitoksesta ja sen tehtävistä säädetään Ilmailulaitoksesta annetussa laissa (1123/1990) (Ilmailulaitoslaki) ja asetuksessa (1124/1990) (Ilmailulaitosasetus) sekä ilmailulaissa (281/1995) ja ilmailuasetuksessa (118/1996). Lisäksi Ilmailulaitokseen sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (627/1987) (liikelaitoslaki) sikäli kuin Ilmailulaitoksesta annetusta laista ei johdu muuta.

Liikelaitoslain 7 §:n mukaan liikelaitos päättää tuottamistaan palveluista ja tavaroista perittävistä hinnoista, jollei laitoskohtaisessa laissa säädetä toisin. Hinnat päätetään liike-

taloudellisin perustein. Laitoskohtaisessa laissa voidaan kuitenkin säätää myös muista hinnoitteluperusteista. Ilmailulaitoksen osalta palveluiden hinnoittelusta on erityisiä säännöksiä Ilmailulaitoslain 6 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan asetuksella voidaan tarvittaessa määrätä ne palvelut, joiden hinnoista tai hintojen yleisestä tasosta määrää valtioneuvosto. Lisäksi pykälän 2 momentissa on viranomais-tehtävistä perittävien maksujen hinnoittelua koskeva erityissäännös, jonka mukaan maksut määrätään enintään suoritteiden tuottamisesta aiheutuvien kustannusten mukaisiksi. Hinnoittelussa voidaan lisäksi ottaa huomioon liikenneturvallisuuden vaatimukset ja ilmailun edistäminen.

Ilmailulaitoslain 6 §:stä johtuu, ettei viranomais-tehtävistä perittäviä maksuja määrätä yksinomaan liiketaloudellisin perustein eikä toisaalta myöskään valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti.

Ilmailulaitosasetuksen 5 §:n (407/1994) mukaan Ilmailulaitoksen viranomais-tehtävistä perimien maksujen suuruuden määrittäminen on annettu liikenneministeriölle. Asetuksessa olevan valtuutuksen perusteella liikenneministeriö on antanut päätöksen Ilmailulaitoksen viranomaissuoritteiden maksullisuudesta (410/1998).

Uuden, 1 päivänä maaliskuuta 2000 voi-

maan tulleen perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan norminantovaltuuden on sisällyttävä lakiin. Koska Ilmailulaitoksen viranomaissuoritteiden maksujen määräämistä koskeva valtuutussäännös on asetuksessa, liikenneministeriö ei enää voi määrätä Ilmailulaitoksen viranomaissuoritteista perittävistä maksuista. Maksuista olisi määrättävä valtioneuvostossa Ilmailulaitoslain 6 §:n 1 momentin mukaisella asetuksella tai Ilmailulaitoksen omalla, liikelaitoslain 7 §:n mukaisella päätöksellä.

Päätösvallan siirtäminen valtioneuvoston tasolle poikkeaisi muilla hallinnonaloilla noudatetusta käytännöstä, jonka mukaan kunkin hallinnonalan viranomaissuoritteiden maksuista päättää yleensä se ministeriö, jonka hallinnonalaan viranomainen kuuluu. Tämä pääperiaate ilmenee valtion maksuperustelain 8 §:n 2 momentista. Toisaalta taas viranomaissuoritteiden hintoja koskevan päätösvallan jättäminen liikelaitokselle rajoittaisi ilmailun viranomaistoimintaan kohdistuvan yhteiskunnallisen valvonnan keinovalikoimaa. Näin ollen on tarkoituksenmukaista säilyttää nykyinen tilanne, jossa Ilmailulaitoksen viranomaissuoritteiden maksuista määrää liikenneministeriö.

Ehdotuksen mukaan Ilmailulaitoslain 6 §:ään lisättäisiin uusi 2 momentti, joka vastaisi sisällöltään Ilmailulaitosasetuksen 5 §:ää. Ilmailulaitoslain 6 §:n nykyinen 2 momentti siirtyisi samalla 3 momentiksi. Ilmailulaitosasetuksen 5 § kumottaisiin tarpeettomana. Muutoksen myötä liikenneministeriön oikeus määrätä Ilmailulaitoksen viranomaistehtävistä perittävien maksujen suuruudesta perustuisi lakiin. Samalla

valtuutussäännös täyttäisi perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaiset edellytykset.

Valtuutussäännöksessä tarkoitettuja viranomaismaksuja olisivat esimerkiksi ilma-alusten lentokelpoisuuden valvonnasta ja katsastuksista, lentolupakirjoista ja erilaisista kelpuutuksista sekä lentotoimintaa koskevista luvista perittävät maksut.

Ilmailulaitoslain 6 §:n 1 momentti jäisi ennalleen, mikä mahdollistaisi edelleen sen, että tarvittaessa valtioneuvosto voisi asetuksella määrätä Ilmailulaitoksen palvelujen hinnoista tai niiden yleisestä tasosta. Tämä valtuutus on yleinen ja koskee sekä Ilmailulaitoksen liiketoimintaa että viranomaistoimintaa.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esitys on luonteeltaan tekninen eikä sillä ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Tarkoituksena on säilyttää nykyinen tilanne ennallaan.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenneministeriössä virkatyönä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Ilmailulaitoksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Ilmailulaitoksesta 14 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (137/1990) 6 §:ään
uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

6 §

Hinnoittelu

Liikenneministeriön asetuksella säädetään
Ilmailulaitoksen viranomaistehtävistä peri-
mien maksujen suuruudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta

Tällä lailla kumotaan Ilmailulaitoksesta 14
päivänä joulukuuta 1990 annetun asetuksen
(1124/1990) 5 § sellaisena kuin se on 27
päivänä toukokuuta 1994 annetussa asetuk-
sessa (407/1994).

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri Johannes Koskinen

Laki

Ilmailulaitoksesta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään Ilmailulaitoksesta 14 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (137/1990) 6 §:ään
uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Hinnoittelu

Liikenneministeriön asetuksella säädetään
Ilmailulaitoksen viranomaistehtävistä peri-
mien maksujen suuruudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta

Tällä lailla kumotaan Ilmailulaitoksesta 14
päivänä joulukuuta 1990 annetun asetuksen
(1124/1990) 5 § sellaisena kuin se on 27
päivänä toukokuuta 1994 annetussa asetuk-
sessa (407/1994).